

Jaarverslag leerplicht en RMC

Schooljaar 2016 - 2017

Afdeling Samenleving

September 2017

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. De Leerplichtwet 1969 en RMC-wetgeving	4
2.1 Leerplicht, kwalificatieplicht en RMC	4
2.2 Verantwoordelijkheden	4
2.3 Formatie leerplicht	5
3. Algemene gegevens	6
3.1 Basisgegevens leerplichtigen en RMC	6
3.2 Basisgegevens scholen	6
4. Verzuim	8
4.1 Samenwerking school en leerplicht bij verzuim	8
4.2 Werkwijze leerplicht bij verzuimmelding	8
4.3 Definities van verzuim	10
4.4 Verzuimmeldingen	10
4.5 Thuiszitters	11
4.6 Vrijstellingen	12
4.7 Bemiddelingen en overige meldingen	13
5. Interventies	15
5.1 Proces-verbaal en samenwerking met Justitie	15
5.2 Korten kinderbijslag	15
5.3 Overzicht van interventies	16
6. Regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten	17
6.1 Landelijke ambities rondom voortijdig schoolverlaten	17
6.2 De regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten (RMC)	17
6.3 RMC-verzuim	17
6.4 RMC-verzuimmeldingen per school	18
6.5 Voortijdig schoolverlaters	18
6.6 Bewerkersovereenkomst GeVS-levering	19
7. Terugblik en Speerpunten	20
7.1 Overige werkzaamheden leerplicht in 2016-2017	20
7.2 Terugblik op de speerpunten 2016-2017	20
7.3 Speerpunten 2017-2018	21
Bijlage 1. Afkortingen	23
Bijlage 2. Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS)	24

1. Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag leerplicht en RMC van de gemeente Diemen voor het schooljaar 2016/2017. Dit jaarverslag geeft een beeld van de uitvoering van de Leerplichtwet 1969 en de wetgeving op het gebied van Regionale Meld- en Coördinatiefunctie Voortijdig Schoolverlaten (RMC). Gemeenten zijn wettelijk verplicht de gemeenteraad hier jaarlijks over te informeren en aan de minister een opgave te doen van het gemelde schoolverzuim in de gemeente.

Naast de landelijke wet- en regelgeving krijgt het leerplichtbeleid in Diemen vorm door de lokale beleidskaders, waarvan de 'De toekomst van leerplicht en RMC in Diemen: alle leerlingen op school én alle jongeren in beeld' (2008) en de integrale jeugdnota (2017) de belangrijkste zijn. De jeugdnota bevat de prioriteiten van het jeugdbeleid in Diemen voor de periode 2017-2020.

De ontwikkelingen in het jeugddomein van de afgelopen jaren beïnvloeden ook het werk van de leerplichtambtenaar. In de jeugdnota heeft het belang van effectieve samenwerking tussen organisaties en beleidsterreinen een belangrijke plek. Dit raakt leerplicht, omdat de situatie van leerlingen (en het recht op onderwijs) bij verzuim of schoolverlaten vaak niet op zichzelf staat. Een brede blik is dan belangrijk om goede ondersteuning en begeleiding te organiseren.

Een van de prioriteiten in de jeugdnota is te onderzoeken hoe we verzuimmeldingen effectiever kunnen benutten in het kader van vroege signalering. Dat vraagt om het actief en wederzijds delen van signalen. Komend jaar zal in dit kader onder meer worden ingezet op de doorontwikkeling van de samenwerking tussen het Brede Hoed Team en Leerplicht.

Net als voorgaande jaren zien we ook afgelopen jaar een op onderdelen stijgend aantal meldingen. Dit laat zien dat de toegenomen aandacht voor het belang van melden zijn vruchten afwerpt. Tegelijk leidde dit wederom tot een druk op de werkvoorraad en soms gebrekkige capaciteit om aan alle dossiers de intensieve aandacht te geven die wenselijk is. De uitbreiding van de formatie leerplicht per juli 2017 moet komend jaar ruimte geven, om ook op de beschreven speerpunten slagen te kunnen maken.

Leeswijzer

Het jaarverslag is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 2 geeft achtergrondinformatie over de wetgeving rondom leerplicht, kwalificatieplicht en RMC, de verschillende verantwoordelijkheden en de formatie;
- Hoofdstuk 3 gaat in op basisgegevens over leerplichtigen, de RMC-doelgroep en scholen;
- Hoofdstuk 4 gaat in op (verschillende typen) verzuim in het primair en voortgezet onderwijs;
- Hoofdstuk 5 gaat in op interventies die gepleegd zijn naar aanleiding van verzuim;
- Hoofdstuk 6 gaat in op voortijdig schoolverlaten en de RMC-functie;
- Hoofdstuk 7 gaat tenslotte in op de overige werkzaamheden in het kader van leerplicht in het afgelopen schooljaar, geeft een terugblik op de speerpunten van het schooljaar 2016-2017 en de speerpunten voor het schooljaar 2017-2018.

2. De Leerplichtwet 1969 en RMC-wetgeving

2.1 Leerplicht, kwalificatieplicht en RMC

In de Leerplichtwet 1969 is zowel het recht op onderwijs als de plicht om onderwijs te volgen vastgelegd. De wet schetst de kaders voor de bewaking en bescherming van het recht op onderwijs. Degenen die het gezag uitoefenen over een jeugdige (ouders, voogden of verzorgers) hebben de verplichting ervoor te zorgen dat hij of zij is ingeschreven als leerling bij een school en de verplichting ervoor te zorgen dat de jeugdige de school ook daadwerkelijk volgens de schoolplanning bezoekt.

Leerplicht (5 t/m 16)

De leerplicht begint op de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin een kind 5 jaar wordt. De leerplicht eindigt aan het einde van het schooljaar waarin de jongere 16 jaar is geworden.

Kwalificatieplicht (16 tot 18)

In de leerplichtwet is sinds 2007 de kwalificatieplicht opgenomen, bedoeld om voortijdige schooluitval terug te dringen en baankansen voor jongeren te vergroten. De kwalificatieplicht gaat in na afloop van de leerplicht en is van toepassing op jongeren van 16 tot 18 jaar. Zij zijn verplicht onderwijs te volgen totdat ze een startkwalificatie hebben. Een leerling met een kwalificatieplicht gaat naar school of volgt een combinatie van werken en leren.¹

Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten (18 tot 23)

De Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten (RMC) ligt in het verlengde van de leerplicht en kwalificatieplicht. In 2002 werd RMC-wetgeving van kracht. Gemeenten zijn verplicht 'niet meer leerplichtige jongeren' van 18 tot 23 jaar te volgen op hun weg naar een startkwalificatie.²

2.2 Verantwoordelijkheden

Degene(n) die het gezag en/of de feitelijke verzorging uitoefenen over een jongere (ouders, voogden of verzorgers) zijn volgens de leerplichtwet verplicht ervoor te zorgen dat de jongere is ingeschreven bij een school en deze school ook volgens lesrooster bezoekt. Desondanks gaan niet alle leerlingen ook daadwerkelijk naar school. Zowel scholen als gemeente hebben vervolgens een taak.

Rol van de school

In eerste instantie behoren scholen in te grijpen bij beginnend verzuim. Zodra een leerling echter meer dan 16 uur binnen vier lesweken ongeoorloofd verzuimt, moet de schoolleiding een melding doen bij het verzuimloket van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). Sinds 1 april 2017 geldt deze verplichting ook voor het basis- en speciaal onderwijs.

Rol van de gemeente

Gemeenten zien toe op naleving van de leerplichtwet. Als verzuim een structureel karakter aanneemt, is het de taak van de leerplichtambtenaar te onderzoeken wat er aan de hand is en ervoor te zorgen dat leerplichtige kinderen die in de gemeente wonen ook daadwerkelijk naar school gaan. Daarnaast

¹ Een startkwalificatie is een HAVO-, VWO- of MBO-diploma niveau 2 of hoger en geldt als basis voor het vinden van geschoold werk.

² De RMC-wetgeving is niet in een aparte wet vastgelegd. In de Wet op het Voortgezet Onderwijs, de Wet educatie en beroepsonderwijs en de Wet op de expertisecentra is een aantal artikelen opgenomen over voortijdig schoolverlaten en de functie van de RMC hierin.

moet de gemeente 18-23 jarigen zonder startkwalificatie volgen en indien nodig begeleiden richting een startkwalificatie.

De leerplichtambtenaar is geen hulpverlener, maar heeft de zorgtaak gesignaleerde problematiek in kaart te brengen en zo nodig hulpverlening in te schakelen en/of te coördineren. De kerntaken van de leerplichtambtenaar zijn opgenomen in de Leerplichtwet 1969 en staan verder beschreven in de leerplichtnotitie uit 2008.

Schoolverzuim en schooluitval zijn naast een individueel vaak ook een maatschappelijk probleem. Regelmatig is dit nauw verweven met vraagstukken als gezinsproblematiek, (jeugd)werkloosheid, criminaliteit en verslaving. Het is daarom belangrijk om bij de aanpak van dit probleem krachten te bundelen. Scholen zelf en het Brede Hoed Team zijn hierbij belangrijke partners.

2.3 Formatie leerplicht

De uitvoering van de leerplichtwet in de gemeente Diemen valt onder de verantwoordelijkheid van de afdeling Samenleving, team Beleid. De uitvoering van de leerplichtwet wordt in Diemen verricht door twee leerplichtambtenaren. Een van de leerplichtambtenaren is in 2016 gestart en heeft de opleiding met succes afgerond. In november 2017 start zij tevens met de opleiding voor het behalen van de BOA-bevoegdheid (BOA = buitengewoon opsporingsambtenaar), welke nodig is voor het opmaken van proces-verbaal.

De formatie leerplicht omvat sinds 1 januari 2009 1,41 fte. De afgelopen jaren is de werkdruk gestaag toegenomen. Er wordt bij scholen ingezet op het belang van het melden van verzuim en er zijn ambities met betrekking tot voortijdig schoolverlaters. Leerplichtambtenaren hebben een grotere bekendheid op de scholen en ROC's. Vanwege de structureel hogere werkdruk is de maximum capaciteit bij de leerplichtambtenaren al enige tijd bereikt. Met ingang van 1 juli 2017 is daarop ingespeeld door een urenuitbreiding van 14u per week. De gevolgen hiervan zullen in het nieuwe schooljaar merkbaar worden.

De opbouw van de formatie rondom leerplicht/RMC is daarmee als volgt:

Functie	Formatie tot 1/7/2017	Formatie vanaf 1/7/2017
Toezicht en handhaving (leerplichtambtenaar)	1,11 fte	1,50 fte
Administratie	0,20 fte	0,20 fte
Beleid	0,10 fte	0,10 fte
Totaal	1,41 fte	1,80 fte

3. Algemene gegevens

3.1 Basisgegevens leerplichtigen en RMC

Het aantal leerplichtigen (5 t/m 17 jaar) bedraagt per 1 januari 2017 3501 leerlingen. Het aantal inwoners in de RMC-leeftijdscategorie (18 tot 23 jaar) bedraagt 2621. Onderstaande tabel geeft een overzicht.

Categorie	1-1-2015	1-1-2016	1-1-2017
Aantal leerplichtigen incl. kwalificatieplicht (5 t/m 17 jaar)	3492	3460	3501
Aantal inwoners in de RMC-leeftijd (18 tot 23 jaar)	2651	2580	2621
Totaal	6143	6040	6122

3.2 Basisgegevens scholen

Primair onderwijs

Het merendeel van de Diemense leerplichtige leerlingen in de basisschoolleeftijd (5 tot en met 12 jaar) bezoekt een van de in totaal zeven basisscholen binnen de gemeente. Op 1 oktober 2016 volgden 1713 leerlingen uit Diemen primair onderwijs.

Aantal Diemense leerlingen in het primair onderwijs	1-10-2014	1-10-2015	1-10-2016
Totaal	1734	1839	1713

Voortgezet onderwijs

Door het ontbreken van scholen voor het voortgezet onderwijs (VO) binnen de gemeente, gaan Diemense leerlingen elders naar de middelbare school. Diemense leerlingen volgen voortgezet onderwijs op maar liefst 113 verschillende scholen, vooral in Amsterdam en Gooi & Vechtstreek. De tabel geeft een overzicht van het aantal leerlingen uit Diemen per school. De scholen met minimaal 10 leerlingen zijn gespecificeerd, de overige scholen zijn ondergebracht in de categorie 'overige scholen'.

Aantal Diemense leerlingen per middelbare school	2014-2015	2015-2016	2016-2017
Vechtstede College	261	281	244
Open schoolgemeenschap Bijlmer	191	203	201
IJburg College	76	88	88
Pieter Nieuwland College	159	125	84
Cygnus Gymnasium	88	80	54
College De Meer	47	58	53
Sint Nicolaas Lyceum	65	68	52
Montessori College Oost	33	38	32
Wellantcollege Linnaeus (Amsterdam)	24	38	31
Wellantcollege Naarden	20	17	30
Metis Montessori Lyceum HAVO	17	23	28
Scholengemeenschap Panta Rhei	23	29	26
Esprit Scholen Berlage Lyceum	23	27	24

Fons Vitae Lyceum	20	24	20
Dalton Scholengemeenschap Spinozalyceum	19	19	20
Casparus College	33	31	19
HAVO de Hof	-	-	19
Montessori Lyceum Amsterdam	16	16	18
De Hubertus & Berkhoff	17	19	16
Sint Ignatiusgymnasium	14	17	16
Vossius Gymnasium	13	14	16
Het Amsterdams Lyceum	12	13	16
Het Hervormd Lyceum Zuid	23	17	15
Zuiderlicht College	15	14	14
Geert Groote school	17	16	14
Bindelmeer College	-	-	14
Mundus College	-	-	13
Gerrit van der Veen College	15	13	12
Barlaeus Gymnasium	10	9	11
Altra college	-	-	11
Christelijke Scholengemeenschap Buitenveldert	20	18	10
ROC (leerplichtige leerlingen)	-	-	55
Overige scholen (minder dan 10 leerlingen uit Diemen)	157	167	71
Totaal	1428	1482	1347

Speciaal basisonderwijs en speciaal voortgezet onderwijs

Daarnaast bezochten in het schooljaar 2016-2017 53 leerlingen het speciaal basisonderwijs en 37 leerlingen het speciaal voortgezet onderwijs. Met de invoering van het passend onderwijs vanaf 2014 wordt een afname verwacht van het aantal kinderen in het speciaal onderwijs. In het afgelopen schooljaar was voor het eerst een afname zichtbaar ten opzichte van 2015-2016. Dit kan een gevolg zijn van de invoering van het passend onderwijs, maar het is nog te vroeg om hier harde conclusies aan te verbinden. Daarvoor moeten de daling zich ook in de komende jaren voortzetten.

Categorie	2014-2015	2015-2016	2016-2017
Speciaal basisonderwijs	62	56	53
Voortgezet speciaal onderwijs	34	49	37
Totaal	96	105	90

4. Verzuim

4.1 Samenwerking school en leerplicht bij verzuim

Verzuimmeldingen komen via DUO binnen bij de leerplichtambtenaar van de woongemeente van een leerling. Schoolverzuim heeft vaak dieperliggende oorzaken. Het is vaak een van de eerste signalen van problemen en vergroot het risico op voortijdig schoolverlaten. Daarom onderzoekt en behandelt de leerplichtambtenaar het verzuim in nauwe samenwerking met de school.

Met de komst van de ouder- en kindcoaches (OK coaches) op de basisscholen (sinds 2014) is de positie van de leerplichtambtenaar veranderd. De leerplichtambtenaar is niet meer standaard aanwezig bij het zorgbreedteoverleg (ZBO) op de basisschool. Wanneer er zorgen zijn rondom leerlingen waarbij verzuim een rol speelt, wordt vaak gekozen voor een individuele bespreking. De samenwerking tussen ouder- en kindcoaches en leerplichtambtenaren gaat steeds beter. Een van de speerpunten voor komend jaar is de doorontwikkeling van de samenwerking tussen leerplicht, OK coaches en het Brede Hoed Team (zie paragraaf 7.3). Hierbij wordt ook meegenomen of de onderlinge aansluiting en integraliteit in de huidige werkwijze voldoende geborgd is dan wel verbetering behoeft.

Binnen het voortgezet onderwijs vindt overleg plaats binnen zogenaamde Zorg Advies Teams (ZAT's). Vanwege de grote spreiding van leerlingen over VO-scholen, nemen de leerplichtambtenaren niet standaard deel aan deze overleggen. Wel wordt op basis van afwegingen in individuele casuïstiek soms deelgenomen aan een ZAT of een individuele leerlingbespreking. De aandacht hiervoor is terug te zien in een toename van het aantal individuele besprekingsgevallen.

Beide leerplichtambtenaren zijn sinds 2017 aangesloten op Multisignaal, het systeem dat in verbinding staat met de landelijke Verwijsindex Risicjongeren (VIR). Daarvoor werd gebruik gemaakt van het systeem Matchpoint. Via deze verwijsindex kunnen hulpverleners eenvoudig aangeven dat zij betrokken zijn bij een kind of jongere. Hier wordt in toenemende mate gebruik van gemaakt.

Deelname leerplicht aan overlegvormen school	2014-2015	2015-2016	2016-2017
Deelname leerplicht aan ZAT's	10	7	4
Deelname leerplicht aan individuele besprekingsgevallen	15	14	29
Aantal registraties in Matchpoint/Multisignaal	7	7	14

4.2 Werkwijze leerplicht bij verzuimmelding

Als de leerplichtambtenaar een verzuimmelding ontvangt, worden de ouder(s)/verzorger(s) en/of de leerling door de leerplichtambtenaar uitgenodigd voor een gesprek. Doel is de reden van het verzuim te achterhalen, tot een analyse te komen en een plan van aanpak op te stellen. Eventueel verwijst de leerplichtambtenaar door naar een hulpverlenende instantie. Daarbij laat de leerplichtambtenaar de leerling niet los, maar wordt samen met partner(s) in het veld gekeken hoe tot een plan gekomen kan worden dat de leerling helpt bij de schoolloopbaan en in de thuissituatie.

Als blijkt dat de leerling doorgaat met spijbelen, wordt deze opnieuw opgeroepen voor een gesprek en wordt een officiële waarschuwing gegeven. Deze wordt schriftelijk bevestigd en de school krijgt van de correspondentie een afschrift. Als de leerling niet reageert op de oproep kan de leerplichtambtenaar op huisbezoek gaan. In het uiterste geval wordt er proces-verbaal opgemaakt.

In het volgende kader is een voorbeeld uitgewerkt van de verzuimaanpak bij een leerling door een van onze leerplichtambtenaar in het afgelopen schooljaar.

Voorbeeld werkwijze van de leerplichtambtenaar bij verzuim

Situatie:

X zit in groep 8. Zij heeft moeite met naar school gaan en durft vaak de klas niet in. Zij is voor het schooljaar 2014-2015 aangemeld voor het Wellant College, maar vanwege angst is het de leerling helaas niet gelukt om naar de intake van het Wellant College te gaan.

Basisschool, ouders en leerplichtambtenaar besluiten dat X groep 8 over doet onder voorwaarde van intensieve hulp. Dat was ook de voorwaarde voor het gedogen van verzuim. X is aangemeld bij UvA Minds om te onderzoeken wat er aan de hand is. Tevens is X aangemeld bij de Bascule, afdeling Leren & Ontwikkelen. In het schooljaar 2015-2016 lukt het X voor de 2^e keer niet om te starten op het Wellant College. Zij komt thuis te zitten.

Mijn eerste analyse:

Tijdens de gesprekken met ouders, de Bascule en IPA³ verbaasde ik mij erover dat iedereen bezig was met “de leerling genezen”. Naar mijn idee werd onvoldoende aandacht besteed aan wat de leerling zelf eigenlijk wil. In april 2016 had ik het eerste gesprek met X en haar moeder. De leerling vertelde huilend dat zij niets liever wil dan naar school gaan, maar dat zij dat ook heel erg eng vond. Bang om gepest te worden! Ik zag dat de deur om naar school te gaan op een kier stond. Ik heb dit moment met beide handen aangepakt en heb meteen samen met X stappen ondernomen om die deur wat verder te openen. We hebben afgesproken dat we hier de komende maanden samen naar toe zouden werken.

Ondernomen stappen en resultaten van gesprekken (chronologisch: januari 2016 t/m september 2016):

1. Mailcontact met de zorgcoördinator van het Wellant College. School wil graag helpen om X zo ver te krijgen dat zij weer naar school gaat.
2. De Bascule geeft aan dat X nog niet is uitbehandeld en dat zij ook het volgend schooljaar nog niet klaar zal zijn om onderwijs te volgen.
3. Gesprek met X en moeder. Wederom het plan om na de zomervakantie weer naar school te gaan besproken. Omdat X niets liever wil dan naar school, heb ik meer druk uitgeoefend. Haar uitgelegd dat als zij na de zomervakantie niet naar school gaat, er dan consequenties aan vasthangen (o.a. doorverwijzing naar bureau HALT). Dit begreep zij heel goed.
4. De Bascule en de casemanager geïnformeerd dat X na de zomervakantie terug naar school wil en dat zij dit ook gaat proberen.
5. Gesprek met X en moeder om de afspraak die met school is gemaakt door te nemen. X ziet er tegenop om te gaan maar is er wel van overtuigd dat het moet.
6. Juni 2016: afspraak op het Wellant College. Omdat er deze dag geen leerlingen op school rondliepen, was het voor X minder eng. X heeft met de zorgcoördinator gesproken over haar terugkomst naar school. De afspraak met X gemaakt dat zij de eerste dag na de zomervakantie op school komt. Tevens afgesproken dat de zorgcoördinator X nauwlettend in de gaten houdt en dat X bij haar terecht kan als zij het moeilijk krijgt.
7. De Bascule en de casemanager geïnformeerd dat X een ochtend op school is geweest en welke afspraken we hebben gemaakt.
8. Tijdens de zomervakantie heb ik nog twee gesprekken met X. O.a. over een coach die X kan opvangen als het op school mis gaat. X geeft aan dat zij dit fijn zou vinden, X wil dat de coach uit het zicht blijft.
9. Via IPA een coach geregeld die X de 1^e lesweek op school zal bijstaan. De 2^e week zal ik zelf deze taak op mij nemen. IPA plant een kennismaking tussen de coach en X in.
10. De 1^e schooldag: X is samen met een vriendin met de bus naar school gegaan. Het is de hele dag goed gegaan! De coach blijft op de gang totdat het eerste lesuur voorbij is. Moeder laat elke ochtend via whatsapp weten of X naar school is gegaan. Het gaat de hele week verbazingwekkend goed.
11. In de 2^e week neem ik zelf op school een kijkje hoe het X vergaat. Ik hoor haar op de gang gezellig babbelen!
12. Contact met school, IPA en moeder over de gang van zaken; iedereen is dik tevreden. X doet het erg goed op school, zij heeft geen terugval gehad.
13. 21 september 2016: een gesprek met X om te evalueren en het resultaat te bespreken. Volgens X gaat het goed op school en heeft zij geen ondersteuning meer nodig. Zij heeft het naar haar zin en heeft geen moeite

³ IPA staat voor Intensief Preventieve Aanpak en is een samenwerking tussen Streetcornerwork, Spirit Jeugd en Opvoedhulp en de gemeente Amsterdam. Doel is vroegtijdig in te grijpen bij risicogedrag, doorstroom naar zware hulp te voorkomen en jongeren op school/aan het werk te houden of hiernaar terug te leiden.

met leren.

14. Om deze casus goed af te sluiten heb ik alle betrokken partijen laten weten dat X met veel plezier naar school gaat en dat haar cijfers in orde zijn.

Resultaat:

X heeft in het schooljaar 2016-2017 geen enkel uurtje verzuimt! Zij is nu een vrolijk meisje van 14 jaar, heeft haar angststoornis overwonnen, gaat met veel plezier naar school en haalt goede cijfers.

4.3 Definities van verzuim

Absoluut verzuim

Als een kind/jongere niet bij een school of instelling staat ingeschreven, spreken we van absoluut verzuim. De leerlingenadministratie registreert de inschrijvingen van leerplichtigen (5 t/m 17 jaar) en niet leerplichtige jongeren (jongeren tot 23 jaar zonder startkwalificatie). Onder andere als gevolg van schoolwisselingen is niet van alle leerlingen bekend naar welke school ze gaan. Maandelijks wordt het absolute verzuim gecontroleerd door de leerplichtadministratie.

Relatief verzuim

Als een leerling wel bij een school of instelling staat ingeschreven, maar deze zonder geldige reden niet bezoekt, spreken we van relatief verzuim. Vaak gaat het om spijbelen, maar het komt, met name bij jonge leerlingen, nogal eens voor dat ouders hun kind thuishouden of met regelmaat te laat naar school laten gaan.

Er is sprake van beginnend verzuim wanneer een leerplichtige minder dan de wettelijke termijn (16 uur of meer in een periode van 4 weken) verzuimt, maar wel lesuren of dagdelen overslaat. De school wordt geacht in te grijpen, maar dit verzuim hoeft niet gemeld te worden. Wanneer een leerplichtige binnen een periode van 4 weken 16 uur of meer zonder geldige reden verzuimt (de wettelijke termijn), is melden bij DUO wel verplicht.

- Signaalverzuim is verzuim dat samenhangt met achterliggende problemen van de leerling. Een leerling wordt bijvoorbeeld gepest en wil niet meer naar school.
- Luxeverzuim is verzuim waarbij ouders hun kind gedurende schooltijden meenemen op vakantie. Vakantie buiten de schoolvakantie is alleen toegestaan wanneer er door de specifieke aard van het werk van (één van de) ouders geen enkele mogelijkheid in een schooljaar bestaat om met het gezin op vakantie te gaan. De directeur mag in dat geval ten hoogste één keer per jaar maximaal 10 dagen verlof toekennen. Bij twijfel overleggen de schooldirecteuren of ouders met de leerplichtambtenaar. Wordt zonder toestemming toch verzuimt, dan doet de school melding van luxeverzuim.

4.4 Verzuimmeldingen

Meldingen

Leerlingendossiers zijn alle zaken die zijn aangemeld bij de leerplichtambtenaar, van advies- of verzuimgesprek tot complex dossier. In het schooljaar 2016-2017 zijn 860 leerlingendossiers in behandeling genomen. Dat is wederom een flinke stijging ten opzichte van het vorige schooljaar. Dit is deels te verklaren doordat scholen in het primair en speciaal onderwijs nu ook moet melden bij DUO.

Verzuimmeldingen worden daardoor beter geregistreerd. Daarnaast merken we nog steeds dat scholen steeds meer het belang van het melden zien en hier ook actief op gewezen worden.

Aantal leerlingendossiers leerplicht	2014-2015	2015-2016	2016-2017
Aantal in behandeling genomen leerlingendossiers	679	747	860

Primair onderwijs

Onderstaande tabel geeft inzicht in het aantal verzuimmeldingen in het primair onderwijs.

Verzuim primair onderwijs	2014-2015	2015-2016	2016-2017
PO Absoluut verzuim	-	-	-
PO Relatief verzuim (16u of meer)	28	35	35
- Waarvan luxe verzuim	5	12	24
- Waarvan overig relatief verzuim	23	23	11

Het afgelopen jaar was er in het primair onderwijs geen sprake van absoluut verzuim. Het aantal meldingen van relatief verzuim is gelijk gebleven. Daarbinnen is het aantal meldingen van luxe verzuim in het afgelopen jaar verdubbeld, terwijl het aantal overige meldingen van relatief verzuim (zoals signaalverzuim) daalde. De stijging in het luxe verzuim wordt voor een belangrijk deel verklaard door de planning van de meivakanties. Er waren verschillen in de data en duur hiervan, waardoor er in deze periode vaker sprake was van verzuim in gezinnen met kinderen op meerdere scholen.

Voortgezet onderwijs

De volgende tabel geeft inzicht in het aantal verzuimmeldingen in het voortgezet onderwijs.

Verzuim voortgezet onderwijs	2014-2015	2015-2016	2016-2017
VO Absoluut verzuim	1	-	-
VO Relatief verzuim (16u of meer)	259	265	326
- Waarvan luxe verzuim	9	2	14
- Waarvan overig relatief verzuim	250	263	312

De samenwerking tussen de leerplichtambtenaren en de scholen is de laatste jaren verbeterd. Scholen zien steeds meer nut en noodzaak van het melden van verzuim en vertrouwen erop dat meldingen in behandeling worden genomen door leerplicht.

De afgelopen schooljaren is mede hierdoor een toename van het aantal meldingen zichtbaar. Deze trend zet zich dit schooljaar (versterkt) voort. We merken nog steeds de effecten in de investeringen in het belang van vroegtijdig melden, ook wanneer er nog geen sprake is van de wettelijke meldplicht (16 uur in 4 weken). Zeker wanneer het contact tussen leerplicht en een school intensiever is vanwege een verzuimcasus, zien we vaak dat de school meer gaat melden.

4.5 Thuiszitters

De afgelopen jaren is er landelijk toenemende aandacht voor thuiszitters in het onderwijs. Het terugdringen van het aantal thuiszitters is een van de doelen van het passend onderwijs. Het streven is voor elk kind en elke jongere een passende onderwijsplek te vinden.

Er bestaan verschillende definities van wanneer een kind of jongere een thuiszitter is. Daarom verschilt ook het aantal thuiszitters van onderzoek tot onderzoek en is het lastig het exacte aantal vast te stellen. Leerplicht Diemen hanteert de definitie die door het ministerie van OCW wordt gehanteerd.

Thuiszitters zijn jongeren van 5 t/m 17 jaar die wel op een school staan ingeschreven, maar feitelijk vier weken onafgebroken zonder geldige reden niet naar school gaan, terwijl er geen vrijstelling voor is afgegeven.

De gemeente houdt al geruime tijd permanent een overzicht bij van het aantal thuiszitters. Het gaat immers om leerlingen waarbij sprake is van structureel verzuim.

Thuiszitters	WPO	WEC	WVO	WEB	Totaal
Begin van het schooljaar	-	1	1	1	3
In de loop van het schooljaar	2	-	3	-	5
Totaal	2	1	4	1	8
- Waarvan langer dan drie maanden	-	-	3	1	4
- Waarvan problemen in de loop van het schooljaar opgelost	2	-	2	-	4
- Waarvan gedurende het schooljaar 18 geworden	-	-	1	1	2

WPO = primair onderwijs | WEC = speciaal onderwijs | WVO = voortgezet onderwijs | WEB = 18+

In het schooljaar 2016-2017 waren er 8 thuiszitters, drie minder dan in het voorgaande schooljaar. In twee gevallen wordt nog aan een oplossing gewerkt. Er is veel dynamiek rondom het aantal thuiszitters. Een thuiszitter kan later in een schooljaar weer terug naar school zijn gegaan en gedurende het schooljaar kunnen er thuiszitters bijkomen.

Werkwijze bij thuiszitters

Ondanks het in Diemen relatief geringe aantal thuiszitters, blijft het terugdringen van het aantal thuiszitters een belangrijke doel. Bij thuiszitters is vrijwel altijd sprake van ingewikkelde casuïstiek. Regelmatig is er sprake van angststoornissen of andere psychische problematiek. In alle gevallen worden interventies ingezet die moeten leiden naar terugkeer naar school. Dit kan ook een hulpaanbod zijn dat erop gericht is dat de jongere de schoolloopbaan weer op gaat pakken.

De samenwerkingsverbanden passend onderwijs hebben rondom thuiszitters een belangrijke rol. Het onderwijs is primair verantwoordelijk voor de plaatsing van leerlingen. De werkwijze is geborgd in het ondersteuningsplan van de samenwerkingsverbanden voor de periode 2016-2020.

In het primair onderwijs speelt de coördinator Noodprocedure een belangrijke rol. Wanneer er met betrekking tot een leerling een onhoudbare situatie ontstaat/dreigt te ontstaan (voor de leerling zelf en/of de medeleerlingen) wordt de coördinator Noodprocedure door de school ingeschakeld. Deze kijkt wat nodig is voor leerling, ouders en school, zodat de leerling onderwijs kan blijven volgen. Waar nodig wordt de ouder- en kindcoach betrokken. Als de conclusie is dat de leerling verwezen moet worden naar een ander onderwijstype, bespreekt de coördinator Noodprocedure onder welke voorwaarden en met welke ondersteuning het mogelijk is de leerling in de tussentijd op de school te houden waar de leerling al ingeschreven stond.

In het voortgezet onderwijs werkt de gemeente Diemen samen met het Onderwijsschakelloket (OSL), onderdeel van het samenwerkingsverband voor voortgezet onderwijs. Leerplicht vraagt in sommige gevallen advies aan het OSL en meldt thuiszitters. Indien nodig organiseert het OSL een breed rondetafelgesprek om de situatie van een thuiszitters te doorbreken.

4.6 Vrijstellingen

De Leerplichtwet 1969 noemt diverse situaties waarin ouders zijn vrijgesteld van de verplichting om hun kind(eren) op een school in te schrijven, namelijk:

- Het kind is ongeschikt om naar school te gaan door lichamelijke of psychische oorzaken. De leerplichtambtenaar beoordeelt of er reden is om het kind vrijstelling van leerplicht te verlenen. Bij ongeschiktheid wordt een arts of psycholoog ingeschakeld om het kind te onderzoeken.
- Ouders/opvoeders hebben bezwaren tegen de levensbeschouwelijke richting van de school.
- Het kind staat ingeschreven bij een Nederlandse gemeente, maar verblijft in het buitenland en volgt daar onderwijs. Een vrijstelling wordt alleen afgegeven na indiening van een aanvraag bij de gemeente waarbij tevens een verklaring van inschrijving van de desbetreffende school in het buitenland wordt overhandigd.

Reden vrijstelling	2014-2015	2015-2016	2016-2017
Leerlingen die in buitenland onderwijs volgen, maar in Diemen geregistreerd zijn (waarvan 9 in het PO en 3 in het VO)	7	3	12
Psychische of lichamelijke ongeschiktheid	3	7	6
Overwegende bedenkingen tegen de richting van het onderwijs	2	2	2
Andere gewichtige omstandigheden	4	3	1
Totaal	16	15	21

Het afgelopen schooljaar is 21 keer vrijstelling verleend van de leerplicht. Dat is een toename ten opzichte van vorig schooljaar en is te verklaren door een groter aantal leerlingen uit het primair onderwijs dat in het buitenland onderwijs volgt, bijvoorbeeld doordat ouders tijdelijk in het buitenland werkzaam zijn.

Vrijstelling van geregeld schoolbezoek

In bepaalde gevallen kan de schoolleiding ouders toestemming geven om het kind niet naar school te laten gaan. Voorbeelden hiervan zijn (familie)omstandigheden als ziekte, bepaalde sociaal-medische indicaties, huwelijk, overlijden, jubilea en vervulling van plichten voortvloeiend uit godsdienst of levensovertuiging. Afhankelijk van de aard en/of de duur van de vrijstelling is toestemming nodig van de directie van de school of van de leerplichtambtenaar.

4.7 Bemiddelingen en overige meldingen

Bemiddelingen

Leerplichtambtenaren worden gedurende het schooljaar ook zelf benaderd door ouders, leerlingen en scholen. Het gaat dan om verzoeken om bemiddeling of advies bij problemen of een conflict. Hierdoor wordt geprobeerd te voorkomen dat leerlingen verzuimen of uitvallen. Bemiddelingen kunnen een preventieve werking hebben.

Schorsing

Wanneer een leerling zich niet aan de regels van de school houdt, kan het schoolbestuur in bepaalde gevallen overgaan tot een schorsing van de leerling. De leerplichtambtenaar heeft hierbij geen expliciete rol. De wettelijke verantwoordelijkheid ligt bij de school en een schorsing hoeft niet bij de leerplichtambtenaar gemeld te worden. Basisscholen melden dit overigens vaak wel. In het PO is afgelopen schooljaar voor zover bekend geen sprake geweest van een formele schorsing.

Verwijdering

Wanneer een (basis)school een leerling van school verwijdert, moet dit zowel bij de onderwijsinspectie als bij de leerplichtambtenaar schriftelijk gemeld worden. De school heeft daarbij de inspanningsverplichting de verwijderde leerling op een andere school te herplaatsen. Verwijdering is een uiterste middel en kan pas worden toegepast als er een andere school gevonden is waar een leerling naartoe kan.

Overige meldingen	2014-2015	2015-2016	2016-2017
Verwijderen van leerlingen van scholen (voor zover bekend)	-	-	-

5. Interventies

Wanneer er sprake is van verzuim zijn er verschillende interventies mogelijk. In eerste instantie wordt altijd geprobeerd in overleg en al dan niet met inzet van hulpverlening tot een oplossing te komen, waardoor de leerling weer naar school gaat. Waar het accent bij leerplicht voorheen meer op handhaving lag, wordt - mede als gevolg van de transitie in de jeugdzorg - de laatste jaren breder gekeken naar de behoefte en begeleiding die een leerling nodig heeft. Soms zijn echter ook andere interventies nodig.

5.1 Proces-verbaal en samenwerking met Justitie

De leerplichtwet biedt de mogelijkheid om bij overtreding via een proces-verbaal de Officier van Justitie in te schakelen. Overleg tussen de leerplichtambtenaar en het Openbaar Ministerie is noodzakelijk om in zaken tot een goed oordeel te komen en een goede kwaliteit van de processen-verbaal te borgen.

Gaat het verzuim na alle inspanningen van de school, de hulpverlenende instanties en de leerplichtambtenaar onverminderd door, dan gaat de leerplichtambtenaar over tot het opmaken van een proces-verbaal. Dit proces-verbaal wordt tevens naar de Raad voor de Kinderbescherming gestuurd, die daarop een onderzoek start.

Een proces-verbaal gericht tegen de ouders kan resulteren in een geldboete of hechtenis. Luxe verzuim wordt bestraft met een geldboete. Een proces-verbaal tegen een leerling (12+) kan leiden tot het opleggen van een taakstraf in de vorm van de leerstraf (via Tools 4U), een Maatregel toezicht en begeleiding of een ondertoezichtstelling (OTS) met eventueel een machtiging tot uithuisplaatsing.

Als een proces-verbaal leidt tot strafvervolgning is de leerplichtambtenaar aanwezig bij de rechtszaak of de afhandeling bij het Openbaar Ministerie. Daarnaast staan de leerplichtambtenaren in contact met het Actie Centrum Veiligheid, bijvoorbeeld waar het gaat om het aanleveren van gevraagde informatie. Daarnaast vindt 2 maal per jaar in regionaal verband een casuïstiekoverleg plaats met het Actie Centrum Veiligheid.

5.2 Korten kinderbijslag

De Algemene Kinderbijslagwet (AKW) sluit aan op de kwalificatieplicht. Dat betekent dat ook ouders van 16- en 17-jarigen gekort kunnen worden op de kinderbijslag, als hun kind geen school bezoekt. Ouders krijgen alleen nog kinderbijslag wanneer hun 16- of 17-jarige kind bezig is een startkwalificatie te behalen en daarbij voldoet aan de eisen uit de leerplichtwet. De maatregel kan als instrument worden ingezet bij de bestrijding van voortijdige schooluitval. De verwachting was dat dit slechts in enkele gevallen ingezet zou worden.

De leerplichtambtenaren van de gemeente Diemen kunnen bij collegebesluit van 23 november 2009 gebruik maken van deze regeling. Zoals in het collegebesluit is aangegeven, is deze sanctie van een dusdanige ingrijpende aard dat deze in eerste instantie alleen als pressie- en/of sanctiemiddel zal worden ingezet. Tot op heden is dat nog niet nodig geweest.

5.3 Overzicht van interventies

De volgende tabel geeft een overzicht van de interventies in het afgelopen schooljaar.

Interventie	2015-2016	2016-2017
PO Proces verbaal	2	6
- Waarvan boetes	2	3
- Waarvan aangehouden	-	2
- Waarvan geseponeerd	-	1
VO Proces verbaal	6	12
- Waarvan boetes	1	1
- Waarvan verwijzingen naar Halt	1	4
- Waarvan een taakstraf /maatregel	1	2
- Waarvan aangehouden ⁴	1	1
- Nog lopende zaken	-	4
- Anders/onbekend	2	-
Korten kinderbijslag	-	-

In 2016-2017 is in totaal 18 keer een proces verbaal opgemaakt, waarvan 6 in het primair en 12 keer in het voortgezet onderwijs. Dit is 10 keer meer dan het jaar ervoor, wat onder meer samenhangt met het hogere aantal meldingen van verzuim.

⁴ In de gevallen waarin een zaak wordt aangehouden, besluit de rechter vaak dat hij/zij de jeugdige na een bepaalde periode wil terugzien (tweede kans). Als het in deze periode goed is gegaan, volgt bijvoorbeeld een voorwaardelijke taakstraf (in plaats van een taakstraf/maatregel).

6. Regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten

6.1 Landelijke ambities rondom voortijdig schoolverlaten

Voortijdig schoolverlaters (vsv'ers) zijn jongeren van 12 tot 23 jaar die het onderwijs zonder een startkwalificatie verlaten.⁵ Jongeren die zonder startkwalificatie van school gaan, hebben een kleinere kans op een baan, raken vaker betrokken bij een misdrijf en hebben hogere zorgkosten. Om te bevorderen dat deze jongeren alsnog een diploma halen en zo betere kansen hebben op de arbeidsmarkt, is in 2002 de RMC-wetgeving (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten) van kracht geworden. Scholen en gemeenten zetten zich samen met het ministerie van OC&W en DUO in om voortijdige schooluitval te voorkomen.

In Nederland verlieten in 2002 ca. 71.000 jongeren het onderwijs zonder een startkwalificatie. Toen is de ambitie gesteld het aantal vsv'ers per 2016 terug te brengen tot minder dan 25.000. Dat is gelukt. In 2015 betrof het 24.451 jongeren en 2016 ging het om 22.948 jongeren. Het percentage daalde van 5,5% (2002) naar 1,8% (2015) en 1,7% (2016). In 2016 heeft de minister van OCW laten weten voort te willen bouwen op bestaande inzet. De doelstelling is verder aangescherpt tot maximaal 20.000 nieuwe voortijdig schoolverlaters per jaar in 2021.

6.2 De regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten (RMC)

De RMC-wetgeving is de basis voor het gemeentelijk beleid 'voorkomen voortijdig schoolverlaten', waarin onder meer de meldplicht van niet-leerplichtige voortijdig schoolverlaters (vsv'ers) aan de RMC-functie is geregeld. Gemeenten zijn verplicht om 'niet meer leerplichtige jongeren tot 23 jaar' te volgen op hun weg naar een startkwalificatie en hen, wanneer uitval dreigt, een passend aanbod richting een startkwalificatie te bieden.

De gemeente onderhoudt daartoe contacten met scholen, instellingen en organisaties betreffende de verwijzing van vsv'ers naar onderwijs en/of arbeidsmarkt. De wet verplicht gemeenten eveneens tot het opzetten van een regionaal netwerk van ketenpartners en stelt gemeenten verantwoordelijk voor een goed registratiesysteem voor meldingen van voortijdig schoolverlaters.

Het ministerie van OC&W stelt jaarlijks een subsidie ter beschikking voor de uitvoering van de RMC-functie en de kwalificatieplicht. In 2017 betreft dit voor Diemen een bedrag van € 51.177,-, waarvan een bedrag van € 30.631,- bestemd voor RMC-middelen en een bedrag van € 20.546,- voor de kwalificatieplicht. Deze subsidie wordt uitgekeerd door RMC-centrumgemeente Amsterdam en aan hen verantwoord.

6.3 RMC-verzuim

Er is sprake van RMC-verzuim wanneer iemand tussen de 18 en 23 jaar nog niet in het bezit is van een startkwalificatie en zonder geldige reden geen onderwijs meer volgt. Deze persoon valt niet meer onder de leerplicht, maar wordt vanuit de gemeente wel gevolgd tot hij/zij 23 jaar is dan wel een startkwalificatie heeft.

⁵ Een startkwalificatie is een HAVO-, VWO- of MBO-diploma niveau 2 of hoger en geldt als basis voor het vinden van geschoold werk.

In het verleden gold hiervoor een termijn van een maand verzuim. Inmiddels werkt de gemeente Diemen samen met de gemeente Amsterdam volgens een nieuwe werkwijze ter voorkoming van 18+ verzuim op diverse ROC's (de pilot die hiertoe eerder is gestart is nu een vaste werkwijze).

Kern van de nieuwe werkwijze is dat jongeren boven de 18 volgens dezelfde richtlijnen worden gemeld als de jongeren onder de 18 (melden bij 16 uur verzuim of meer in 4 weken). De bedoeling is verzuim eerder te signaleren, eerder in gesprek te gaan en deze jongeren in een eerder stadium te motiveren terug naar school te gaan. Deze afspraken zijn vastgelegd in een convenant tussen de gemeente Amsterdam en het onderwijs.

Bureau Leerplicht Plus van de gemeente Amsterdam voert de huisbezoeken in het kader van RMC-verzuim uit. Het aantal huisbezoeken is gestegen ten opzichte van 2015-2016, maar nog steeds beduidend minder dan in 2013 (96). Dit heeft onder meer te maken met het feit dat leerplicht, in lijn met de nieuwe werkwijze, eerder contact opneemt met de jongere om hem/haar te bewegen terug naar school te gaan. Dit contact is doorgaans niet direct een huisbezoek.

RMC verzuim	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017
RMC verzuim	109	177	229	238	353	421	364
Huisbezoeken	-	-	-	96	63	15	21

6.4 RMC-verzuimmeldingen per school

De onderstaande tabel geeft overzicht van RMC verzuimmeldingen per school. Het gaat om unieke gevallen, dus niet meerdere meldingen van dezelfde leerling, tenzij ze van school gewisseld zijn. De aantallen moeten voorzichtig worden geïnterpreteerd en er kunnen niet te snel conclusies aan worden verbonden, omdat wijzigingen in totale leerlingaantallen, opleidingsaanbod van invloed kunnen zijn op ontwikkelingen in verzuim per school.

Onderwijsinstelling	2014-2015	2015-2016	2016-2017
Montessori College Oost	-	2	1
Stichting ROC TOP	50	55	20
ROC van Amsterdam (betreft een groot aantal locaties)	272	327	308
ROC Midden-Nederland	-	5	5
Vechtstede college	-	-	1
ROC Flevoland	16	14	9
MBO Utrecht	-	2	2
MBO Amersfoort	1	-	1
Pieter Nieuwland College	1	1	1
Mediacollege Amsterdam	-	1	4
Luca Praktijkschool	-	-	1
ROC Nova college	1	4	3
Hout en Meubileringscollege MBO	-	-	1
IJburg College	-	-	2
Scholengemeenschap Reigerbos	-	-	4
Orion College Zuidoost	-	-	1
Overig	12	10	-
Totaal	353	421	364

6.5 Voortijdig schoolverlaters

Conform de landelijke trend is in Diemen de afgelopen jaren in algemene zin sprake van een afname van het aantal vsv'ers, waarbij de percentages jaarlijks wel fluctueren. In het afgelopen schooljaar is het percentage gestegen van 1,6% naar 2,1%. De absolute aantallen zijn echter klein. Dit jaar speelde een aantal gevallen, waarbij door scholen, hulpverlening en leerplicht soms al jarenlang van alles is geprobeerd om voortijdig schoolverlaten te voorkomen. In deze situaties vonden ook school, ouders

(en jongere zelf) verdere inzet soms niet zinvol en is besloten hier niet nog langer op in te zetten. Wel wordt in het algemeen gemerkt dat hoe meer tijd de leerplichtambtenaar kan investeren in deze jongeren, hoe groter de kans dat voortijdig schoolverlaten voorkomen wordt. De formatie-uitbreiding bij leerplicht, biedt hier komend jaar ook meer ruimte voor.

% vroegtijdig schoolverlaten	2008-2009	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017
Agglomeratie Amsterdam	4,4%	2,7%	2,7%	2,4%	2,4%	2,5%
Aalsmeer	3,0%	1,7%	1,4%	1,4%	1,4%	1,4%
Amstelveen	3,0%	1,4%	2,1%	1,5%	1,5%	1,6%
Amsterdam	5,3%	3,4%	3,4%	3,1%	3,1%	2,9%
Diemen	4,2%	2,4%	2,7%	1,6%	1,6%	2,1%
Haarlemmermeer	3,5%	1,8%	1,9%	1,9%	1,9%	1,5%
Uithoorn	3,0%	1,8%	1,6%	1,8%	1,8%	1,9%
Ouder-Amstel	3,3%	1,5%	0,9%	1,8%	1,8%	0,8%

Het cijfer van 2,1% is nog een voorlopig cijfer. Jaarlijks worden rond 1 maart de definitieve cijfers van het vorig schooljaar gepubliceerd. In maart 2018 zal het definitieve cijfer bekend zijn.

6.6 Bewerkersovereenkomst GeVS-levering

De gemeente Amsterdam heeft als contactgemeente voor het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC) voortijdig schoolverlaten een bewerkingsovereenkomst met het UWV afgesloten met betrekking tot de levering van bepaalde persoonsgegevens van voortijdig schoolverlaters voor de gehele RMC-regio. Dit heet de Gezamenlijke elektronische Voorzieningen Suwi (GeVS-levering). In het kader van de Wet bescherming persoonsgegevens is de gemeente Diemen verplicht om een bewerkingsovereenkomst af te sluiten met de bewerker van de gegevens (de gemeente Amsterdam) ten behoeve van vsv'ers uit Diemen. Het College heeft deze overeenkomst in de zomer van 2017 ondertekend.

7. Terugblik en Speerpunten

7.1 Overige werkzaamheden leerplicht in 2016-2017

- Een leerplichtambtenaar heeft deelgenomen aan het leerlichtspreekuur op het Vechtstede College. Dit is een preventief spreekuur waar jongeren langskomen die al wel verzuimen, maar nog niet gemeld hoeven worden bij leerplicht. Leerplichtambtenaren uit gemeenten waar leerlingen vandaan komen rouleren in de bezetting van dit spreekuur.
- Een leerplichtambtenaar participeert eenmaal per maand in het zorg- en signalen casuïstiekoverleg. Tijdens dit casuïstiekoverleg tussen de gemeente, het jongerenwerk, politie, leerplicht, het veiligheidshuis en Spirit worden jongeren die overlast veroorzaken of jongeren waarover zorg is, besproken en wordt afgestemd welke acties worden ondernomen.
- Aan de jaarlijkse Dag van de Leerplicht is ook dit jaar weer aandacht besteed in de vorm van een 'kom-op-tijd actie' op een van de Diemense basisscholen. Dit was een succes en tevens aanleiding voor andere scholen om ook om een dergelijke leerplichtactie te vragen. Op twee andere scholen heeft dit inmiddels plaatsgevonden.
- De jaarlijkse rayonbijeenkomst van de belangenvereniging van leerplichtambtenaren (Ingrado) is door beide leerplichtambtenaren bijgewoond.

7.2 Terugblik op de speerpunten 2016-2017

RMC aanpak: continueren pilot 18+ en inzet kwetsbare jongeren

Toelichting speerpunt: Landelijk is gebleken dat om het aantal vsv'ers nog verder omlaag te brengen er specifieke aandacht nodig is voor kwetsbare jongeren. Hun thuissituatie, gedragsproblemen of leerbehoeften maken de kans op uitval groter. De pilot 18+, waarbij bij 18+ volgens dezelfde richtlijnen wordt gemeld als voor 18-, wordt gecontinueerd.

Terugblik speerpunt: de pilot 18+ is inmiddels een vaste werkwijze geworden die vastgelegd is in een convenant. De bedoeling is dat scholen al melden bij 16u verzuim in 4 weken, in plaats van na een maand ongeoorloofd verzuim. Op die manier kan een stuk eerder worden ingegrepen en gepoogd de jongere terug op school te krijgen. Het aantal verzuimmeldingen RMC is teruggelopen, wat een signaal kan zijn dat de inzet om verzuim te voorkomen zijn vruchten afwerpt en jongeren meer bewust zijn dat bij verzuim snel gemeld wordt. Tegelijkertijd is het nog te vroeg om te zien of deze aanpak ook op de langere termijn zijn vruchten afwerpt.

Met betrekking tot kwetsbare jongeren is de ervaring dat om voortijdige uitval echt te voorkomen, een intensievere aanpak nodig is, dan afgelopen jaar qua capaciteit mogelijk was (een structureel hoger aantal meldingen met dezelfde capaciteit). Er is intensiever contact met jongere en de ROC's nodig bij verzuim. Bij enkele jongeren is de ervaring dat zo'n intensievere aanpak werkt. Met de urenuitbreiding die leerplicht sinds kort heeft, moet hier meer ruimte voor komen.

Inbedding Leerplicht / integrale jeugdnota

Toelichting speerpunt: de nieuwe integrale jeugdnota gaat over verbinden van thema's, waaronder ook leerplicht en kwalificatieplicht. De leerloopbaan wordt integraal onderdeel van de maatregelen die

we in nieuw beleid gaan vastleggen. Daarbij is ook aandacht voor (kwetsbare) overgangsmomenten van bijvoorbeeld primair onderwijs naar voortgezet onderwijs, 18-/18+ en 23-/23+.

Terugblik speerpunt: de integrale jeugdnota is inmiddels vastgesteld. Een van de prioriteiten hierin is te onderzoeken hoe we verzuimmeldingen effectiever kunnen benutten in het kader van vroege signalering. Schoolverzuim kan een indicatie zijn dat er meer aan de hand is. Dat vraagt een actieve rol van de leerplichtambtenaren in het delen van signalen, ook in het voortgezet onderwijs. Komend jaar zal in dit kader de doorontwikkeling van leerplicht in relatie tot het Brede Hoed Team een speerpunt zijn.

Aansluiting arbeidsmarkt / VSO-PRO

Toelichting speerpunt: jongeren die zijn uitgestroomd uit het voortgezet speciaal onderwijs (VSO) en het praktijkonderwijs (PRO) vormen een specifieke doelgroep die aandacht behoeft. Een groot deel van de VSO- en PRO-scholen biedt uitgestroomde leerlingen nazorgbegeleiding. Een deel van de jongeren raakt na verloop van tijd echter bij de school uit zicht. Het is belangrijk dat wij deze jongeren in beeld hebben en houden.

Terugblik speerpunt: eind 2016 heeft de gemeente Diemen een convenant gesloten met de gemeente Amsterdam met betrekking tot de werkwijze bij de uitstroom van leerlingen uit het VSO of PRO. Jobcoaches of consultants Werk & Reïntegratie bezoeken deze scholen en gaan met de jongeren die uitstromen in gesprek over een vervolg. Tevens wordt een screeningsformulier ingevuld. Op basis hiervan volgt een uitstroomprofiel, zoals een indicatie dagbesteding, beschut werk of een vervolgopleiding. Vervolgens worden deze jongeren 'warm' overgedragen aan de jongerenconsulent van de gemeente Diemen. Jaarlijks worden de namen van de jongeren die uitstromen uit het VSO-PRO met de gemeente Amsterdam gedeeld. In de komende periode zullen de eerste ervaringen worden geëvalueerd.

7.3 Speerpunten 2017-2018

a. Doorontwikkeling samenwerking leerplicht en Brede Hoed Team

Een van de prioriteiten in de integrale jeugdnota is te onderzoeken hoe we verzuimmeldingen effectiever kunnen benutten in het kader van vroege signalering. Schoolverzuim kan een indicatie zijn dat er meer aan de hand is. Dat vraagt een actieve rol van de leerplichtambtenaren in het delen van signalen, ook in het voortgezet onderwijs. Komend jaar zal in dit kader de doorontwikkeling van leerplicht in relatie tot het Brede Hoed Team een speerpunt zijn.

b. Extra inzet rondom voortijdig schoolverlaten en in het bijzonder de kwetsbare doelgroep

Al enkele jaren zien we een toename in het aantal meldingen van verzuim, wat voor een belangrijk deel een gevolg is van de toegenomen aandacht voor en afspraken over het belang van melden. Dit had als gevolg dat de werkvoorraad steeds meer onder druk kwam te staan, met name ten aanzien van de inzet rondom voortijdig schoolverlaten. Met ingang van juli 2017 is de formatie leerplicht uitgebreid. Ook gezien het gestegen percentage vsv'ers in Diemen zal dit komend jaar extra aandacht krijgen. Dit betekent onder meer extra investeren in het contact met scholen, het oproepen en controleren van jongeren en het verwijzen naar passende ondersteuning. De administratieve ondersteuning op dit vlak wordt verder geïntensiveerd.

c. Evaluatie nieuwe werkwijze uitstroom VSO-PRO

Eind 2016 is gestart met een nieuwe werkwijze rondom de uitstroom van leerlingen uit het VSO of PRO (zie speerpunt 2016-2017). Deze nieuwe werkwijze is vastgelegd in een convenant. Komend jaar zal deze werkwijze geëvalueerd worden en waar nodig aangescherpt/aangepast. Monitoring zal gaan verlopen via een registratieprogramma dat medio november 2017 wordt gelanceerd.

d. Implementatie Methodische Aanpak Schoolverzuim

Een aantal ketenpartners rondom schoolverzuim (het OM, de Raad voor de Kinderbescherming, Halt, de branchevereniging leerplicht en de VNG) heeft samen gewerkt aan een nieuwe visie op schoolverzuim, waarin hulp in plaats van straf centraal staat. Dit heeft onder meer geresulteerd in een vernieuwde handleiding Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS, zie bijlage 2). Komend schooljaar zal deze methodiek, in samenwerking met de regio, worden geïmplementeerd. De werkwijze draagt ook bij aan de inzet rondom leerplichte vsv'ers, thuiszitters, VSO/PRO-leerlingen.

e. Pilot vrijstellingen

Het samenwerkingsverband passend onderwijs start per 1 oktober met een pilot in Amsterdam, waaraan ook Diemen zal meedoen. De pilot heeft betrekking op vrijstellingen voor kinderen die psychisch of lichamelijk niet in staat zijn onderwijs te volgen (artikel 5 Leerplichtwet 1969). In plaats van een vrijstelling tot bijvoorbeeld 18 jaar is het de bedoeling om eenjarige vrijstellingen te geven en actiever te monitoren of er toch ontwikkeling mogelijk is en een vorm van onderwijs gegeven kan worden. Het samenwerkingsverband gaat ouders daarbij adviseren. Leerlingen die al een vrijstelling hebben worden in het kader van deze pilot onder de loep genomen. Nieuwe leerlingen die in aanmerking komen voor een vrijstelling, gaan mee in deze route.

f. Meer aandacht voor regionale samenwerking

Komend jaar zal extra aandacht uitgaan naar regionale samenwerking, onder meer door deelname aan het regionaal overleg van RMC-coördinatoren en een RMC-beleidsoverleg. Daarnaast neemt een van de leerplichtambtenaren sinds mei 2017 deel aan een periodiek regionaal casuïstiekoverleg.

g. Implementatie nieuw systeem

De overgang naar een nieuw systeem Key2Jongeren (vanaf januari 2018) zal de nodige tijd en inzet vragen. Dit nieuwe systeem sluit aan bij de andere systemen die in de gemeente worden geïmplementeerd. Dit vraagt training van de leerplichtambtenaren en het overzetten van gegevens. Dit nieuwe systeem moet ook het monitoren van de VSO/PRO leerlingen mogelijk maken.

h. Opleiding BOA-bevoegdheid

Een van de leerplichtambtenaren heeft haar opleiding tot leerplichtambtenaar succesvol afgerond en start in november met de opleiding om de BOA bevoegdheid te krijgen.

i. Ontwikkelingen Infinity College volgen

Met ingang van het schooljaar 2017-2018 heeft het Infinity College haar deuren geopend. Het Infinity College is een particuliere school die gebruik maakt van het onderwijsconcept van de wereldschool. Er is een vergunning verleend voor het gebruik van een ruimte op de Campus Diemen-Zuid als schoollocatie. De school is gestart met ca. 40 leerlingen, waarvan 3 leerlingen uit Diemen. De Onderwijsinspectie gaat volgens procedure na de start van de school een onderzoek doen en koppelt aan de gemeente terug of de school erkend wordt in het kader van de Leerplichtwet 1969. Dat brengt ook verplichtingen met zich mee in het kader van het melden van bijvoorbeeld verzuim. Medio september 2017 vond een eerste kennismaking plaats tussen de school en leerplicht.

Bijlage 1. Afkortingen

Afkorting	Betekenis
AKW	Algemene Kinderbijslagwet
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BBL	Beroepsbegeleidende leerweg
BL+	Bureau leerplicht Plus
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
DMO	Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
GBA	Gemeentelijke Basisadministratie persoonsgegevens
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
HAVO	Hoger Algemeen Voortgezet Onderwijs
MBO	Middelbaar Beroepsonderwijs
OC&W	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen
OKC	Ouder Kind Centrum
OM	Openbaar Ministerie
OTS	Ondertoezichstelling
PRO	Praktijkonderwijs
RMC	Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten
SO	Speciaal Onderwijs
VO	Voortgezet Onderwijs
VSO	Voortgezet Speciaal Onderwijs
VSV	Voortijdig Schoolverlaten
VWO	Vorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs
ZAT's	Zorg Advies Teams
ZBO's	Zorgbreedteoverleggen

Bijlage 2. Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS)

